

# **REVISIONSREDOGÖRELSE 2023**

## **Vård- och äldreämnden**

Andra revisorsgruppen

Kommunfullmäktige  
Borås Stad

## Revisionsberättelse för Vård- och äldre­nämnden år 2023

Vi har granskat Vård- och äldre­nämnden verksamhet och årsredovisning 2023. Granskningen har utförts enligt god revisions­sed i kommunal verksamhet och med den inriktning och omfattning som behövs för att ge en rimlig grund för bedömning. Till revisionsberättelsen bifogas vår revisionsredogörelse som utgör en sammanfattning av granskningen.

Vår samlade bedömning är att Vård- och äldre­nämnden årsredovisning i huvudsak redogör för hur nämnden fullgjort sitt uppdrag enligt reglementet. När det gäller Kommunfullmäktiges grunduppdrag i budget 2023 bedöms nämndens årsredovisning redogöra för hur grunduppdraget fullgjorts. Nämnden har inte uppnått två av de fyra indikatorer som Kommunfullmäktige har fastställt avseende grunduppdraget. Vi bedömer att godtagbara förklaringar till att indikatorerna inte uppnås anges i nämndens årsredovisning. Nämndens redovisning av grunduppdraget behöver utvecklas till kommande år.

Det ekonomiska resultatet för nämnden visar på ett överskott mot budget. Vi bedömer att godtagbara förklaringar till överskottet redovisas i årsredovisningen.

Stadsrevisionen har genomfört en uppföljande granskning av Borås Stads personalpolitik. Granskningen visar att kompetensförsörjningsutmaningen för Borås Stads verksamheter är tilltagande. Vår bedömning är med utgångspunkt i granskningen att Kommunstyrelsen och nämnderna behöver säkerställa en ändamålsenlig styrning av personalpolitiken som möjliggör att Kommunfullmäktiges mål inom området kan uppnås.

Stadsrevisionen har genomfört en fördjupad granskning av Vård- och äldre­nämndens arbete med projekt trygghetsskapande välfärdsteknik och trygghetslarm. Stadsrevisionen bedömer att Vård- och äldre­nämndens utbyte av trygghetslarm i ordinärt boende under första delen av 2023 i stora delar inte har bedrivits på ett ändamålsenligt sätt. Detta innebär även att den interna kontrollen inte har varit tillräcklig. Nämndens styrning av projekt trygghetsskapande välfärdsteknik bedöms inte heller ha varit tillräcklig. Stadsrevisionen bedömer med denna utgångspunkt att de brister som identifieras i granskningen behöver utgöra en del av nämndens slutliga utvärdering av projektet och ingå i en läroprocess inför liknande projekt i framtiden.

*Vår sammantagna bedömning är att verksamheten har skötts på ett i huvudsak ändamålsenligt sätt. Nämndens redovisning av grunduppdraget behöver utvecklas till kommande år. Verksamheten har från ekonomisk synpunkt skötts på ett tillfredsställande sätt. Den interna kontrollen bedöms, mot bakgrund av den fördjupade granskningen som riktats till nämnden under året, som inte helt tillräcklig.*

Vi tillstyrker att Vård- och äldre­nämnden beviljas ansvarsfrihet för år 2023.

BORÅS 2024-04-08

Boris Preijde  
OrdförandeIngwer Kliche  
Vice ordförande

Lena Brännmar

Claes Bergholtz

Eva Grubbström

Håkan Blixt

## Revisionsredogörelse för Vård- och äldreomsorgen 2023

I Stadsrevisionens årliga granskning prövas om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt och om den interna kontrollen som görs inom nämnden är tillräcklig.

Stadsrevisionen lämnar en revisionsberättelse som grund för Kommunfullmäktiges ansvarsprövning. Ställningstaganden i revisionsberättelsen utgår från en samlad bedömning av all den granskning av nämndens verksamhet som har genomförts under året.

I nedanstående revisionsredogörelse sammanfattas resultat från granskning av årsredovisning, specifika bevakningsområden, fördjupade granskningar och intern kontroll.

### Nämndens grunduppdrag

I gemensamt reglemente för Kommunstyrelsen och övriga nämnder i Borås Stad framgår i 7 § följande:<sup>1</sup>

*Kommunstyrelsen/nämnden ska kontinuerligt följa upp sin verksamhet. Kommunstyrelsen/nämnden ska två gånger per år redovisa till fullmäktige hur de har fullgjort de uppdrag som fullmäktige har lämnat till dem i reglemente eller genom särskilt uppdrag. Kommunstyrelsen/nämnden ska vid redovisningen även redogöra för hur uppdrag som delegerats till dem har fullgjorts. Redovisning ska ske enligt riktlinjer. Redovisningen lämnas till Kommunstyrelsen som samordnar de olika nämndernas redovisningar. Nämnderna ska också fullgöra rapporteringsskyldighet enligt speciallag.*

I det gemensamma reglementet framgår bl.a. även av 4 § att nämnden är anställningsmyndighet för personal vid sin förvaltning.

I reglemente för nämnden anges syftet med nämndens verksamhet samt dess uppdrag och ansvar.<sup>2</sup> I Kommunfullmäktiges budget 2023 anges nämndens grunduppdrag. Ovanstående innebär att nämnden i sin årsredovisning behöver redogöra både för uppdrag som anges i nämndens reglemente och i Kommunfullmäktiges budget.

I Borås Stads styr- och ledningssystem anges att nämndens budget och årsredovisning ska omfatta följande delar när det gäller grunduppdraget.

- Nämndens grunduppdrag
- Så här klarar nämnden vårt grunduppdrag under kommande år
- Så här följer nämnden upp grunduppdraget
- Samarbete för att klara grunduppdraget

<sup>1</sup> Gemensamt reglemente för Kommunstyrelsen och övriga nämnder i Borås Stad, Fastställt av Kommunfullmäktige 2023-06-21  
<sup>2</sup> Reglemente för Vård- och äldreomsorgen, Fastställt av Kommunfullmäktige 2023-06-21

## Nämndens redovisning av grunduppdrag

I Vård- och äldreomsorgens årsredovisning framgår i huvudsak hur nämnden fullgjort sitt uppdrag enligt reglementet.

Av nämndens årsredovisning framgår hur nämnden arbetat för att uppfylla nämndens grunduppdrag i Kommunfullmäktiges budget 2023. Stadsrevisionen noterar att redovisningen av grunduppdraget finns i olika delar av årsredovisningen men inte samlat under rubriken grunduppdrag.

### *Kommunfullmäktiges indikatorer för att följa upp grunduppdraget*

För Vård- och äldreomsorgen har Kommunfullmäktige fastställt fyra indikatorer. Stadsrevisionen noterar att för två av indikatorerna finns inte något värde för indikatorerna i budget. Nämnden redovisar indikatorerna enligt nedan:

- **Antalet genomförda förebyggande hembesök ska öka**  
Resultatet för 2023 är 557 besök mot 53 under 2022. Under 2023 har andelen förebyggande kontakter ökat. Indikatorn uppnås.
- **Personer som en hemtjänsttagare möter, antal/14 dagar ska minska (medelvärde)**  
Resultatet för kontinuiteten ligger kvar på 16 personer (16 personer även år 2022) och utfallet är oförändrat. En förklaring till att resultatet är oförändrat antas vara avsaknad av kompetenser i verksamheten. Åtgärder som vidtagits för att uppnå måluppfyllelse är en utökning av grundbemanningen, d.v.s. högre andel tillsvidareanställda medarbetare och färre andel timvikarier. Nytt arbetssätt med schemaläggning kommer att prövas och utvärderas, där nämnden tror kan påverka kontinuiteten positivt. Indikatorn uppnås inte.
- **Andel personer 75 år och äldre i särskilt boende som behandlats med minst ett av sex olämpliga läkemedel, ska minska %**  
Utfall 2023 var 7,6 % mot utfall år 2022 på 8 %. Läkemedelsgenomgångar är en återkommande punkt på samverkansmöten mellan vårdcentralerna och hemsjukvården. Indikatorn uppnås.
- **Väntetiden till vård- och omsorgsboende ska minska**  
Utfallet för indikatorn år 2023 (132) ligger på över nivån på utfallet för år 2022 (99). Indikatorn uppnås inte. Väntetiden till vård- och omsorgsboende ökar under året med anledning av att det är platsbrist i förhållande till kartlagt behov. Lägesbilden med lång väntetid förväntas kvarstå tills nytt vård- och omsorgsboende Kristinegränd står klart i början av år 2025. I försök att hålla nere väntetiden trots platsbrist arbetas det med snabba ledtider på in och utflytt på boendena, vilket i sig gör att lägenhetsobjekten står tomma så kort tid som möjligt.

Nämnden har inte uppnått två av de fyra indikatorer som Kommunfullmäktige har fastställt.

Stadsrevisionen noterar att nämnden följer upp två egna indikatorer under avsnittet Arbetsgivarpolitik.

### *Kommunfullmäktiges verksamhetsmått*

I Kommunfullmäktiges budget 2023 finns ett antal verksamhetsmått angivna som syftar till att följa nämndens grunduppdrag. Samtliga verksamhetsmått ska redovisas i årsredovisningen.

Vård- och äldreomsorgen anger i årsredovisningen utfall för samtliga 12 verksamhetsmått som följs upp av Kommunfullmäktige.



## Kommunfullmäktiges nya uppdrag 2023

Nämnden har avseende 2023 fått ett uppdrag från Kommunfullmäktiges budgetbeslut och uppdraget är genomfört.

0  0  1  0  av 1 uppdrag

## Kommunfullmäktiges fokusområden

I Kommunfullmäktiges budget för år 2023 har 12 fokusområden formulerats kopplade till Visionen om framtiden Borås samt Borås Stads uppdrag som välfärdsaktör, samhällsutvecklare och demokratiaktör samt arbetsgivare. Nämnden ska enligt styr- och ledningssystemet ange i sin budget och årsredovisning bl.a. följande:

- Så här bidrar nämnden till Kommunfullmäktiges fokusområden
- Så här följer nämnden upp att den bidrar till Kommunfullmäktiges fokusområden
- Samarbeten för att bidra till Kommunfullmäktiges fokusområden

Nämnden har för året i beslutat om hur nämnden bidrar till Kommunfullmäktiges fokusområden och dess uppföljning och samarbeten. Detta är i linje med Borås Stads styr- och ledningssystem. Nämnden redogör i årsredovisningen på ett samlat sätt för hur man bidragit till måluppfyllelsen gällande Kommunfullmäktiges fokusområden. Nämnden redogör i budget och årsredovisning för nämndens arbetsgivarpolitik.

## Resurser

Nämnden redovisar ett överskott på ca 7,2 mnkr jämfört med budget. Stadsrevisionen noterar att bufferten är upprättad i enlighet med instruktioner i Kommunfullmäktiges budget. Bufferten har använts till installation av takliftar och inköp av möbler. Bufferten har även använts till att hantera de ökade volymerna på vård- och omsorgsboenden (vobo) som kraftigt överstiger den budgeterade nivån. Därför har nämnden tillfört området 11,4 mnkr från bufferten för att finansiera de obudgeterade volymerna.

Enligt Kommunfullmäktiges budget 2023 är det ekonomiska målet för respektive nämnd det budgeterade resultatet efter kommunbidrag i den av Kommunfullmäktige fastställda årsbudgeten. Det budgeterade resultatet för Vård- och äldreomsorgen var enligt Kommunfullmäktiges budget 2023 ett nollresultat. I syfte att klargöra storleken på årets resultatavvikelse i förhållande till ett nollresultat har avvikelsens storlek i procent (%) av nämndens bruttokostnader tagits fram. För Vård- och äldreomsorgen var 2023 års utfall 0,25%.

Resultaträkningen stämmer gentemot avstämning med ekonomisystemet. Nedan redovisas de större budgetavvikelserna.

## Verksamhetens budgetram

- På intäktssidan redovisas ett förbättrat resultat på avgifter och övriga intäkter på 3,4 mnkr vilket förklaras av en återbetalning från Koncerninköp på 1,1 mnkr, en vitesintäkt på 0,8 mnkr på grund av att en leverantör otillåtet höjt priser över avtal samt att avgiftsintäkterna från brukarna översteg prognosen med 1,6 mnkr. Nämndens intäkter översteg budget totalt med 23,6 mnkr och förklaras främst av ökade intäkter kopplat till avgifter och försäljning av verksamhet, som överstiger budgeten med 21,0 mnkr.
- På kostnadssidan blev personalkostnaderna 0,8 mnkr lägre än förväntat, vilket motsvarar en avvikelse på 0,06 % gentemot faktiska kostnader inom posten. Kostnaderna för året blev 16,4 mnkr lägre än budgeterat och avvikelser återfinns inom samtliga kostnadsposter. Personalkostnaden avviker negativt mot budget med 62,4 mnkr varav 10,4 mnkr kan härledas till de två vård- och omsorgsboenden som bedrivits i egen regi i avvaktan på att avtal med extern leverantör skulle bli klart. Svårigheten att rekryteras legitimerad personal har lett till ett underskott för personal med 10,8 mnkr, då bemanning behövs säkras via externa hyrföretag. Störst avvikelse på kostnadssidan mot prognosen återfinns inom posten material och tjänster, vilket blev 4,7 mnkr dyrare gentemot prognosen som motsvarar 1,6 % av de faktiska kostnaderna.
- Trots fler utförda hemtjänsttimmar än budget är underskottet marginellt, vilket förklaras av att de utförda timmarna hos extern utförare är större än budgeterat, medans de internt utförda understiger budgeterad nivå. Ersättningen är högre för internt utförd hemtjänst, vilket bekostar de ökade timmarna hos externt utförd tid.

## Specifika bevakningsområden

Stadsrevisionen har särskilt bevakat nedanstående områden.

### Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron har fortsatt att minska sedan pandemin och är på lägre nivåer än vad nämnden hade 2019. Även om det säkerligen finns flera förklaringar till detta bör lärdomarna ifrån pandemin gällande handhygien ha haft en påverkan. Därtill har troligtvis även det ekonomiska läget haft en påverkan på sjuktalen. 9,8% är sjukfrånvaron för 2023.

Nämnden har fortsatt en hög sjukfrånvaro i relation till hela staden, vilket till viss del kan förklaras med de påfrestningar som ett kontaktyrke utgör på den enskilde medarbetaren, dock innebär detta att verksamheterna behöver arbeta än mer med att förebygga ohälsa och främja hälsa. Förvaltningen har under 2023 fortsatt sitt aktiva arbete med omtankesamtal och rehabiliteringsutredningar redan efter tre sjuktilfällen under sex månader gör att medarbetarnas hälsoproblem många gånger blir uppmärksammade i ett tidigare skede. Målet med arbetssättet är att minska inflödet i längre sjukskrivningar och därmed minska den totala sjukfrånvaron på sikt.

### Digital omsorgstjänst

Nämnden har beslutat om att med stöd av lag om vissa kommunala befogenheter kostnadsfritt låna ut ytterligare 350 surfplattor till seniorer som är 75 år och äldre. Det innebär att det kommer att finnas totalt 1 050 surfplattor som är utlånade. Syftet med utlåningen är att motverka digitalt utanförskap samt att bidra till att seniorer blir nyfikna, förväntansfulla och trygga i digital teknik. Nämnden följer erfarenheterna från utlåningen exempelvis genom enkäter till seniorerna.

Vård- och äldre-nämnden har därutöver infört förenklat beslutsfattande för insatserna stöd med städning och stöd med tvätt samt digitalt stöd i hemmet.

I övrigt hänvisas till revisionsrapporten om projekt trygghetsskapande välfärdsteknik och trygghetslarm.

## Samverkan med VGR om läkemedelshantering

Dialog förs löpande i Närvårdsamverkan och Lokal arbetsgrupp Äldre eftersom frågan om olämpliga läkemedel är en samverkansfråga mellan vårdcentralerna och förvaltningen. Inom vård- och äldreomsorgen följs regelbundet statistik om genomförda läkemedelsgenomgångar. Målsättningen är att det ska genomföras årligen. Vårdcentralernas intervall för årskontroller, då läkemedelsgenomgångar genomförs, varierar mellan 12 - 15 månader. Därför är det svårt att jämföra siffror och det påverkar förvaltningens möjlighet till måluppfyllelse. Läkemedelsgenomgångar är en återkommande punkt på samverkansmöten mellan vårdcentralerna och hemsjukvården.

## Analys av nyckeltal

Se Stadsrevisionens revisionsrapport gällande granskning av resursfördelningsmodellen.

## Samverkan med bostadsbolagen kring trygghetsboenden

Trygghetsbostad är en vanlig lägenhet för den som önskar mer trygghet och social samvaro än vad nuvarande bostad kan ge men inte har behov av vård- och omsorgsboende. För att få en trygghetsbostad måste minst en person i hushållet ha fyllt 70 år och tilldelning av lägenhet sker utifrån ansökningsdatum. Personer som är 85 år eller äldre får förtur i kön. Trygghetsbostaden har god tillgänglighet och gemensamma utrymmen för gemenskap eller ligger i närheten av en mötesplats eller ett vård- och omsorgsboende. Stöd som måltider, omvårdnad eller kommunal primärvård (hemsjukvård) ingår inte. Har man behov av stöd från kommunen kan man ansöka om hemtjänst. Det krävs ingen biståndsbedömning för att söka en trygghetsbostad.<sup>3</sup>

Trygghetsbostäder finns i Bostäder i Borås, Fristadbostäder AB (Fribo), AB Sandhultsbostäder, AB Toarpshus och Viskafors AB samt i ett par privata hyresvärdars ägo.<sup>4</sup> I lokalerna i Viskafors har trygghetsboendets gemensamhetsutrymme integreras med ortens öppna mötesplats. Där har även Vård- och äldreomsorgen tillsatt en samordnare i enlighet med Vård- och äldreomsorgens regler för trygghetsboenden. Fribo påbörjade under 2021 ett byggprojekt om 29 lägenheter och en övernattningslägenhet på Prästhöjden i Fristad. Planen med byggprojektet var att bygga trygghetsbostäder i enlighet med bolagets ägardirektiv. Lägenheterna färdigställdes i april 2023.

Fribo ansökte under 2023 om att Vård- och äldreomsorgen skulle klassa lägenheterna som trygghetsbostäder enligt Borås Stads reglemente. Vård- och äldreomsorgen beslutade 29 augusti 2023 om att klassa Fristadbostäder ABs 29 lägenheter på Prästhöjden 2 som trygghetsboende enligt Borås Stads reglemente och att bevilja Fristadbostäder AB ett hyresbidrag för gemensamhetslokal enligt gällande reglemente. Båda besluten gällde fram till utgången av 2028.<sup>5</sup>

Av ärendet framgår även att fastigheten erbjuder en gemensamhetslokal som överstiger 2 kvm/lägenhet där de boende ges möjlighet till gemensamma måltider och samvaro. Ca 600 meter från boendet finns busshållplats och inom gångavstånd (500 meter) finns serviceutbud som apotek, närhälsa, tandläkare, mataffär och frisör. Inom promenadavstånd finns även Mötesplats Skogslid. Boendet uppfyller därmed villkoren för Borås Stads trygghetsbostäder och är enligt nuvarande regelverk berättigad till bidrag för gemensamhetslokalen. Dock är boendet inte berättigat till en aktivitetssamordnare, då antalet lägenheter inte uppgår till 30 stycken, utan hänvisas till den närliggande mötesplatsen på Skogslid.<sup>6</sup>

<sup>3</sup> Borås Stads hemsida: <https://www.boras.se/omsorgochstod/aldre/boendeforaldre/trygghetsbostad.4.5b67f28d1584e5b72784c45.html>

<sup>4</sup> Ibid

<sup>5</sup> Vård- och äldreomsorgens protokoll 2023-08-29 § 99. Dnr VAN 2023-001943.7.1.4

<sup>6</sup> Ibid.

I Borås Stads riktlinjer för trygghetsboende framgår bl.a. följande angående samordnare:<sup>7</sup>

*”Trygghetsbostäder kan ha trivselskapande personal kopplad till boendet, vars syfte är att hålla kontakt med de boende, skapa gemenskap och att ansvara för det sociala innehållet. Vård- och äldreämnden kan bistå fastighetsägaren med denna roll. I det fall så görs, anställs aktivitetssamordnaren av Borås Stad. Vård- och äldreförvaltningen avgör i vilken omfattning aktivitetssamordnaren bemannar trygghetsboendet.”*

I Borås Stads regler för trygghetsboende framgår följande:<sup>8</sup>

*”Trygghetsbostäder ska ha en trivselskapande personal kopplad till sig som har till uppgift att hålla kontakt med de boende, skapa gemenskap i boendet och ansvara för det sociala innehållet. Omfattning på tjänsten är beroende av hur många lägenheter boendet innefattar”.*

Det framgår även att:<sup>9</sup>

*”Vård- och äldreämnden administrerar hyresbidraget samt anställer och bekostar en aktivitetssamordnare i trygghetsboendet. Som riktlinje bekostar kommunen en 75 % tjänst för boende med minst 30 lägenheter och upp till 59 lägenheter, och en 100 % tjänst för 60 lägenheter eller fler. Om boendet har färre än 30 lägenheter förutsätts dessa ligga i anslutning till en av Borås Stads befintliga mötesplatser och/eller vård- och omsorgsboende samt att aktiviteter kan samordnas med denna”*

Detta innebar att de 29 trygghetsbostäderna på Prästhöjden inte har någon egen mötesplats som bemannas av en aktivitetssamordnare från Vård- och äldreförvaltningen. Detta då Vård- och äldreämnden bedömt att de 29 lägenheterna (och en övernattningslägenhet) inte uppfyller kravet om 30 stycken lägenheter som krävs enligt Borås Stads regler för att de ska bekosta en 75 % tjänst som aktivitetssamordnare. Fribo definierar övernattningslägenheten som bestående av ett möblerat rum med två sängar. Utanför rummet finns tillgänglig WC och gemensamhetslokalen med kök. Både övernattningsrummet och gemensamhetslokalen kan bokas och nyttjas helt fritt för de boende i huset. Vård- och äldreförvaltningen definierar inte övernattningslägenheten som en övernattningslägenhet utan att det är en del av gemensamhetslokalen.

Den 18 september 2023 skickades ett avtal om gemensamma tjänster gällande Fribos trygghetsboende Prästhöjden. Där skrivs att boendet ligger i närheten av mötesplats Fristad (Skogslid). Aktiviteterna planeras och genomförs i den ordinarie verksamhetens lokaler, men kan även genomföras i Prästhöjdens gemensamhetsutrymme. Utbytet är etablerat i den grad att anställd personal på mötesplatsen har tillgång till Prästhöjdens gemensamhetslokal i den mån den inte nyttjas av hyresgästerna. I praktiken har avtalet lett till att sedan januari 2024 har Mötesplats Fristad en 90 minuters samling med inslag av aktiviteter en gång i veckan i gemensamhetslokalen på Prästhöjden.

<sup>7</sup> Borås Stad, riktlinjer för trygghetsbostäder, beslutade av KF 2017-11-22, reviderade av Vård- och äldreämnden 2023-12-12 s. 4

<sup>8</sup> Borås Stad, regler för trygghetsbostäder, beslutade av KF 2017-11-22, reviderade av Vård- och äldreämnden 2023-02-16 s. 4

<sup>9</sup> Ibid.



## Fördjupade granskningar

Med utgångspunkt från risk- och väsentlighetsanalysen har fördjupade granskningar genomförts under året. Nedan redovisas sammanfattningar av de fördjupade granskningarna.

### Granskning av resursfördelningsmodellen

Kommunforskning i Västsverige (KFi) har på uppdrag av Stadsrevisionen i Borås Stad genomfört en granskning av Borås Stads resursfördelningsmodell. Syftet med granskningen har varit att bedöma om nämnderna och Kommunstyrelsen säkerställer en ändamålsenlig budgettilldelning, ekonomistyrning, uppföljning och kostnadskontroll.

Sammantaget observerar KFi en väl etablerad och traditionell resursallokeringsprocess som sker med en betoning på totalkostnadskontroll och viss försiktighet. Det konstateras i rapporten att resursfördelningen är stabil, konsekvent och decentraliserad. KFi konstaterar dock i rapporten att relationen mellan ekonomi och verksamhet är svag. KFi lyfter i rapporten även fram några risker som Stadsrevisionen bedömer behöver beaktas i ett framtida utvecklingsarbete:

- Förlitan på informellt politiskt ansvarstagande, vilket kan vara problematiskt i ett instabilt politiskt landskap.
- Metoden att generellt räkna upp föregående års budget ger bristande förutsättningar för omprövningar och effektivitet.
- Svag koppling mellan resursallokering och politiska mål i styrningen, vilket kan leda till bristande samspel och effektivitet. Detta kan leda till att vissa dimensioner av kommunens verksamhet inte styrs som avsett eller i linje med uttryckta ambitioner.
- Ett kortsiktigt fokus i budgetarbetet, med begränsad tid för planering och risk för konserverande effekter.
- Formuleringen av ekonomiskt ansvar är inte helt tydlig på förvaltningsnivå. Detta bl.a. då förvaltningarna inte är egna balansenheter och får flytta med sig över-/underskott mellan åren.
- Risker med det sätt resurserna allokeras på kan komma att aktualiseras på grund av bl.a. förändringar i verksamheten/kommunen eller ändrade omvärldsbetingelser.

Det finns inget i KFi:s rapport som talar för att långsiktighet eller helhetssyn stärks eller gynnas av det befintliga sättet att arbeta med budgetering och resursfördelning. Detta kan inte heller antas stärka samarbetet mellan kommunens förvaltningar.

Enligt Stadsrevisionens bedömning behöver rapportens slutsatser ligga till grund för fortsatt utvecklingsarbete av resursfördelningsmodell, budgetprocess och ekonomistyrning.



Förhållandena har medfört arbetsmiljörisiker för personalen likväl som risker för de brukare som omfattades. Vård- och äldreomsorgen har försökt att kompensera för bristerna bl.a. genom att ta fram nya arbetssätt och rutiner och med ytterligare personalresurser. Detta i första hand för att säkerställa trygghet och säkerhet för de brukare som omfattades. Stadsrevisionen bedömer att konsekvenserna av bristerna på så vis troligen mildrats för de personer vars trygghetslarm inte fungerade, men kan samtidigt konstatera att åtgärderna även inneburit ökad belastning för personalen. Förvaltningen har utöver dessa åtgärder under 2023 bl.a. även tillämpat viten gentemot leverantören, stoppat fortsatt breddinförelse och genomfört en ny upphandling i syfte att åtgärda bristerna och styra mot att verksamheten lever upp till gällande lagkrav. Vård- och äldreomsorgen bedöms via förvaltningen genom åtgärderna ovan skyndsamt ha agerat med utgångspunkt i bristerna under 2023.

Från och med 2022 och framåt finns enligt Stadsrevisionens bedömning brister i styrningen av projekt trygghetsskapande välfärdsteknik. Bland annat har behovet av kommunikation till berörda verksamheter underskattats och väsentliga perspektiv omkring risker för brukare inte tillräckligt beaktats. Vård- och äldreomsorgen behöver ytterligare stärka sin styrning av projektet och säkerställa att projekt- och effektmål kan uppnås.

Enligt av vad som framkommer i granskningen är projekt trygghetsskapande välfärdsteknik ett av de största och mest komplicerade projekt som Borås Stad har drivit. Det påtalas samtidigt att de ökande utmaningarna för Borås Stad när det gäller välfärdens behov och kompetensförsörjningen behöver ny teknik och innovation för att kunna hanteras. Förhållandena är liknande i många av Sveriges kommuner. Stadsrevisionen bedömer med denna utgångspunkt att de brister som identifieras i granskningen behöver utgöra en del av nämndens slutliga utvärdering av projektet och ingå i en läroprocess inför liknande projekt i framtiden.

## Intern kontroll

Nämnderna och Kommunstyrelsen har ansvar för intern kontroll. Ansvaret innefattar bl.a. att nämnden ska genomföra riskanalys, upprätta plan för intern kontroll och genomföra uppföljning av planen. Nämnden ska även anta egna regler och anvisningar för intern kontroll. Stadsrevisionen noterar att uppföljning och kontroll av kärnverksamhet och administrativa processer i förekommande fall också genomförs inom ramen för kvalitetssystem.

Nämnden har antagit regler och anvisningar för intern kontroll 2023. Nämnden har genomfört en egen riskanalys, som identifierade 21 risker. Planen för intern kontroll omfattade fem kontrollmoment. Samtliga kontrollmoment är avrapporterade till nämnden den 26 februari 2024. Uppföljningen av den interna kontrollen innehåller analyser och åtgärder.

## Nämndmöte

Nämndmöte genomfördes den 28 november 2023 med Vård- och äldreomsorgen, förtroendevalda revisorer, yrkesrevisorer vid Stadsrevisionen och förvaltningsledning.

## Bedömning

I granskningen av nämndens årsredovisning utgår bedömningarna från följsamhet mot Kommunfullmäktiges budgetbeslut avseende grunduppdrag, fokusområden, indikatorer och uppdrag samt resurser. Bedömning sker även med utgångspunkt i de reglementen som gäller för nämnden och Borås Stads styr- och ledningssystem. Nämndens interna kontroll bedöms utifrån riskanalys, plan och uppföljning av intern kontroll. I den sammanfattande bedömningen ingår också granskningsresultat från granskning av bevakningsområden och de fördjupade granskningar som har varit riktade mot nämnden avseende år 2023.

Stadsrevisionens bedömning grundar sig på redovisning när det gäller nämndens grunduppdrag, uppnådda indikatorer och helt genomförda uppdrag för året. Det är samtidigt väsentligt att den enskilda nämnden analyserar och ger rimliga förklaringar till varför man inte uppnår indikatorer respektive inte fullt ut har genomfört uppdrag.

### **Grunduppdrag**

I nämndens årsredovisning framgår i huvudsak hur nämnden fullgjort sitt uppdrag enligt reglementet. Av nämndens årsredovisning framgår hur nämnden arbetat för att uppfylla nämndens grunduppdrag i Kommunfullmäktiges budget. Stadsrevisionen noterar att redovisningen av grunduppdragen finns i olika delar av årsredovisningen men inte samlat under rubriken grunduppdrag.

Nämnden har inte uppnått två av de fyra indikatorer som Kommunfullmäktige har fastställt avseende grunduppdraget. Stadsrevisionen noterar att för två av indikatorerna finns inte något värde för indikatorerna i budget.

Vård- och äldre-nämnden anger i årsredovisningen utfall för samtliga verksamhetsmätt.

Den samlade bedömningen när det gäller nämndens grunduppdrag är att nämndens årsredovisning i huvudsak redogör för hur nämnden fullgjort sitt uppdrag enligt reglementet. Avseende redovisning av Kommunfullmäktiges grunduppdrag i budget 2023 bedöms årsredovisningen redogöra för hur nämnden fullgjort sitt grunduppdrag. Nämnden har inte uppnått två av de fyra indikatorer som Kommunfullmäktige har fastställt avseende grunduppdraget. Nämndens redovisning av grunduppdraget behöver utvecklas till kommande år.

### **Nya uppdrag**

Nämnden har avseende 2023 fått ett uppdrag från Kommunfullmäktiges budgetbeslut och uppdraget är genomfört.

### **Kommunfullmäktiges fokusområden**

Nämnden har för året beslutat om hur nämnden bidrar till Kommunfullmäktiges fokusområden och dess uppföljning och samarbeten. Detta är i linje med Borås Stads styr- och ledningssystem. Nämnden redogör i årsredovisningen på ett samlat sätt för hur man bidragit till måluppfyllelsen gällande Kommunfullmäktiges fokusområden.

### **Resurser**

Det ekonomiska resultatet för nämnden visar på ett överskott mot budget på 7,2 mnkr. För Vård- och äldre-nämnden var 2023 års resultat i procent (%) av bruttokostnader 0,25 %. Stadsrevisionen bedömer att godtagbara förklaringar till överskottet redovisas i årsredovisningen.

### **Arbetsgivarpolitik**

Nämnden redogör i budget och årsredovisning för nämndens arbetsgivarpolitik, vilket är i linje med Borås Stads styr- och ledningssystem.

### **Fördjupade granskningar**

Stadsrevisionen har genomfört en fördjupad granskning av resursfördelningsmodellen i Borås Stad. Enligt Stadsrevisionens bedömning behöver rapportens slutsatser ligga till grund för fortsatt utvecklingsarbete av resursfördelningsmodell, budgetprocess och ekonomistyrning.

Stadsrevisionen har genomfört en fördjupad granskning av Borås Stads olika försystem till ekonomisystemet. Stadsrevisionen bedömer att det finns behov av att ytterligare beskriva vilken redovisningsinformation som hanteras av olika försystem för att uppfylla gällande regelverk. Det finns även behov av att kartlägga och dokumentera vilken redovisningsinformation som förs över till ekonomisystemet från respektive försystem. Stadsrevisionen bedömer att den interna kontrollen av redovisningsinformationen behöver utvecklas.

Stadsrevisionen har genomfört en uppföljande granskning av Borås Stads personalpolitik. Stadsrevisionen bedömer att bristerna inom områdena konkurrenskraftiga löner, förmåner och kompetensutveckling till stor del är åtgärdade. Bristerna när det gäller uppföljning, lönespridning, löneöversyn och hållbart arbetsliv bedöms som delvis åtgärdade. De brister som konstaterades i 2015 års granskning när det gäller personalpolitikens styrning och den centraliserade lönesättningen bedöms till största delen kvarstå. Granskningen visar att kompetensförsörjningsutmaningen för Borås Stads verksamheter är tilltagande. Kommunstyrelsen och nämnderna behöver med utgångspunkt i denna utveckling säkerställa en ändamålsenlig styrning av personalpolitiken som möjliggör att Kommunfullmäktiges mål inom området kan uppnås.

Stadsrevisionen har genomfört en fördjupad granskning av Vård- och äldreomsorgens arbete med projekt trygghetsskapande välfärdsteknik och trygghetslarm. Mot bakgrund av de förhållanden som framkommer i granskningen är Stadsrevisionens bedömning att Vård- och äldreomsorgen under utbytet av trygghetslarm i ordinärt boende inte helt har levt upp till de krav som finns i socialtjänstlagen. Insatsen trygghetslarm har under utbytet våren 2023 i betydande delar inte varit av god kvalitet. Stadsrevisionen bedömer med dessa utgångspunkter att Vård- och äldreomsorgens utbyte av trygghetslarm i ordinärt boende under första delen av 2023 i stora delar inte har bedrivits på ett ändamålsenligt sätt. Detta innebär även att den interna kontrollen inte har varit tillräcklig. Nämndens styrning av projekt trygghetsskapande välfärdsteknik bedöms inte heller ha varit tillräcklig. Stadsrevisionen bedömer med denna utgångspunkt att de brister som identifieras i granskningen behöver utgöra en del av nämndens slutliga utvärdering av projektet och ingå i en läroprocess inför liknande projekt i framtiden.

### **Intern kontroll**

Nämnden har antagit regler och anvisningar för intern kontroll. Nämnden har genomfört en egen riskanalys. I riskanalysen har det identifierats och värderats risker avseende verksamhetsprocesser och ekonomiska kontrollmoment. Nämnden har genomfört samtliga kontrollmoment som ingår i planen för intern kontroll. Nämndens uppföljning av den interna kontrollen innehåller analyser och åtgärder.



### **Sammanfattande bedömning**

Stadsrevisionens sammantagna bedömning är att verksamheten har skötts på ett i huvudsak ändamålsenligt sätt. Nämndens redovisning av grunduppdraget behöver utvecklas till kommande år. Verksamheten har från ekonomisk synpunkt skötts på ett tillfredsställande sätt. Den interna kontrollen bedöms, mot bakgrund av den fördjupade granskningen som riktats till nämnden under året, som inte helt tillräcklig.

---

*Andreas Ekelund*  
*Revisionschef*

---

*Anna Sandström*  
*Certifierad kommunal yrkesrevisor*



BORÅS  
STAD

## STADSREVISIONEN

**Besöksadress** Sturegatan 42 **Postadress** 501 80 Borås  
**Telefon** 033-35 71 56 **E-post** [revisionskontoret@boras.se](mailto:revisionskontoret@boras.se)  
**Webbplats** [boras.se/stadsrevisionen](http://boras.se/stadsrevisionen)